

*Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 19 nov. 1951*

Mede namens Blom. Referte Uw telegrammen 232 en 242.

Wij hebben tot dusver met het oog op de goede samenwerking met de Regering van de RI bij de beantwoording van de Kamervragen inzake de arrestaties de grootst mogelijke terughoudendheid betracht en zijn voornemens bij de Memorie van Antwoord van de begroting hoofdstuk XIII nu in Voorlopig Verslag wederom feitelijke inlichtingen worden gevraagd, andermaal slechts strikt noodzakelijke gegevens te verstrekken, waardoor openlijke in gebreke stelling van de Indonesische Regering voorlopig voorkomen wordt.

Onze grieven jegens de Regering van de RI betreffen onder meer:

- A. het onbeantwoord blijven van de nota's betreffende de arrestaties, vide Uw brief van 6 October no. GS 4931.
- B. het onbevredigend antwoord op de Nederlandse nota van 14 Augustus inzake het bezoekrecht.
- C. het langdurig aanhouden der arrestanten te weten 13 langer dan twintig en 35 langer dan tien maanden zonder berechting, waarvoor ook bij de Tweede Kamer bijzondere belangstelling bestaat.

Verzoeken derhalve bij de door U persoonlijk te overhandigen nota ter kennis van Sukiman te brengen:

Primo. dat wij aandringen op spoedige beantwoording van de in sub A bedoelde nota's, waarbij bepaaldelijk prijs wordt gesteld op opheldering van de bij Uw nota van 25 September GS 4719 ingediende klacht nopens willekeurige vrijheidsberovingen door de Militaire Politie en de door arrestanten ondervonden slechte behandeling, waardoor Herrmann inmiddels aan de gevolgen overleden.

Secundo. dat wij met voldoening vaststellen dat de Regering van de RI blijkens sub B van bedoelde nota in beginsel accoord gaat met de in de Nederlandse nota van 14 Augustus gegeven omschrijving der internationale gebruiken, doch protest aantekenen tegen het uit de antwoordnota blijkende verbod de arrestanten te bezoeken voordat het onderzoek beëindigd, aangezien zulks in flagrante strijd is met voormelde internationale gebruiken, terwijl bovendien de condities welke ten aanzien van het aldus geatrophieerde bezoekrecht gesteld inzonderheid één en drie het bezoekrecht praktisch tot een dode letter maken. Bovendien wordt daardoor de, blijkens Uw 777 in Februari jl. met Rum bereikte voorlopige, overeenstemming teniet gedaan, aangezien ingevolge dit modus vivendi het recht de arrestanten te bezoeken voor beëindiging van het onderzoek werd erkend. Rums opvattingen, hoewel onbevredigend, boden meer uitzicht in het totstandkomen van een bevredigende regeling dan de voorwaarden thans gesteld.

De Indonesische Regering wordt derhalve uitgenodigd de onderwerpelijke antwoordnota in nadere overweging te nemen.

Tertio. dat wij, indien spoedige berechting der arrestanten bedoeld sub C niet mogelijk blijkt, aandringen op onmiddellijke c.q. voorwaardelijke vrijlating. Gelieve voorts aanstonds de op voormelde omschrijving der internationale gebruiken gebaseerde instructie aan Commissarissen doen uitgaan en Sukiman daarvan mondelinge mededeling te doen.

Wil Sukiman bij overhandiging van de nota voorts mondeling doen blijken, dat, indien niet tijdig een bevredigend antwoord wordt ontvangen, wij in verband met de verantwoordelijkheid jegens de Volksvertegenwoordiging genoodzaakt zijn in de Tweede Kamer bij de openbare beraadslagingen, welke vermoedelijk eind November aanvangen, volledige opening van zaken te geven, hetgeen zou neerkomen op openlijke in gebreke stelling van de Regering van de RI.

In afwachting van Sukimans antwoord verzoeken wij U, mede ter voorlichting van de Staten-Generaal inzake Uw beleid, aanstonds rapport uit te brengen nopens hetgeen door U verricht is ter uitvoering van de instructies behoevens de Nederlandse arrestanten vervat in de desbetreffende dezerzijds gemeenschappelijke brief en dit telegram.

Per koerier volgt een posttelegram met enige volkenrechtelijke gegevens ter ondersteuning van het Nederlandse standpunt inzake het bezoekrecht van arrestanten.